

példatárát", mely Zilahi Sámuel budapesti könyvárusnál, még pedig annak III. IV. V. VI. füzeté megközelítőleg 1 frtért megszerezhető.

134. Minden irás óra után az őrsparancsnok a csendőrökkel összetül, előbbi egyik-másik munkálatot annak szerkesztője által hangosan felolvastat, ezt bírálat alá bocsátja, s így tanulságos eszmecserét fejleszt, miáltal az ebbeli munkálatok iránti érdeklődés tetemesen előmozdittatik.

Hogy ezen eszmecsere csak tárgyilagos komolysággal eszközölhető, s hogy ilyenkor tréfa, csufolódás, irigykedés sat. teljesen mellőzendő, az ugyan magától értődik, de ennek előbbieik szerinti megtartása felett szorosán ügyelni az őrsparancsnok kötelessége.

VI.

Fegyvergyakorlatok.

135. A fegyvergyakorlatok általában nem művelendők oly mérvben, mint a csapatoknál, mivel a csendőrségre nézve kevesebb értékkel bírnak s puszta gyakorlattal rablót fogni nem lehet — elhanyagolni azonban ezt azért nem szabad.

136. Szoros ahoztartás végett elrendelem, hogy minden egyes altiszt a gyakorlati szabályzat I-ső része 1-ső fejezetét — kivéve a 10—12. és 13. §-okat — helyesen és szabatosan tudja, s alárendeltjeit is ebben alaposan kiképezni képes legyen.

A II-ik fejezet — szakaszgyakorlat — 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. és 28. §-it minden altiszt szintén teljesen ismerni s az ebbeli mozgásokat szabatosan magyarázni és vezényelni tartozik tudni.

Század gyakorlatoktól teljesen eltekintendő.

Elrendelem itt, hogy egy 5—6 főből álló őrsön rendszeren az egyes és sorgyakorlat vételesség elő, s csak nagyobb számerejű őrsön a szakaszgyakorlat is.

Minden egyes altisztől határozottan követelendő, hogy osztagát ügyesen és szabatosan elővezetni képes legyen, s hogy minden egyes mozgásnál, vagy tüzelésnél tartózkodási, illetve felállási helyét határozottan tudja s azt mindig pontosan betartsa.

137. Minden egyes csendőrtől épen oly határozottan követelendő:

- a) csinos, feszes katonai tartás és fellépés,
- b) fegyver nélkül és fegyverrel való minden irányu szabatos tisztelgés,
- c) minden menet ütemben való csinos és szabatos menelés, és
- d) a töltés és tüzelés szabatos kivitele, még pedig úgy állva valamint térdelve, guggolva és fekve.

Az ezen pontok alatt felsoroltakban a csendőrnek kitűnő ügyességgel kell bírnia, miért is ott, ahol ez hiányoznék, kötelessége minden rangu előjárónak az illetőt első ízben ezen tulajdonság és jártasságok elsajátítására nyomatékosan inteni, ismétlés esetében s ahol ez irányban hanyagság, lustaság észlelhetnék, szigorúan büntetni.

138. A töltés, tüzelésnél a szabatos testtartásra és a lábak helyes állására t. i. hogy a félfordulat után a jobb láb ne egyenesen, hanem oldalt és hátra helyeztessék, kiváló gond fordítandó.

139. A helyes irányzás, biztos lövés életkérdés lévén a csendőrségnél — mert ha a csendőr nem talál, ő találtathatik — ennél fogva az iránypont gyors feltalálása s irányvonalba való hozatala, a helyes célzás és a billentyű rángatás nélküli elcsettentése kiváló figyelem és alapossággal gyakorlandók.

Hogy a csendőr ezen fontos tényezőkben jól begyakoroltassék s az ebbeli gyakorlatban folyton megtartassék, ezennel rendelem, hogy mindennemű fegyvergyakorlat alkalmával a gyors célbavétel („Cél”) és ebből visszakozás („Vissza”) a gyakorlati szabályzat 141. és 144. pontjai értelmében mindannyiszor 5—6 perczen át szintén gyakoroltassék.

Minél szabatosabban és gyorsabban tudja a csendőr fegyverét illetéknépen alkalmazni és használni, annál jobban és biztosabban tudja azt a veszély perceiben hasznosítani.

140. Ha a kivonult gyalog osztagnál a szemléző előjáró a kardok állapotáról akar meggyőződni, az illető osztag parancsnoka „Kardot ránts“-t vezényel, mire minden csendőr fegyverét válláról leemelve, azt a fegyverszíjjal a bal előkarra akasztja oly helyzetben, mint ez a gyakorlati szabályzat I. rész 116. pontjában a szurornak menetközben való feltűzésénél elő van írva, ennek megtörténtével pedig a jobb kéz a kardmarkolatot megragadván, a kardot hüvelyéből ügyelettel (szomszédjára való tekintettel) kivonja s a jobb oldalra oly helyzetbe hozza, mint az a gyakorlati szabályzat 609. pontjában a tiszthelyettesekre nézve elő van írva.

Az ebbeli vizsga befejeztével s az osztagparancsnok „Kardot rejts“ vezényszavára a kard hüvelyébe rejtetik és a fegyver vállra vétetik.

141. Minden kétely kizárása, de az egyöntetűség szempontjából is rendelem egyben, hogy az egyes csendőr vagy egy csendőrségi őrző tekintve, hogy a csendőr tizedesi rendfokozatot visel — tehát altiszt — a fegyverrel való tisztelgést az altiszt részére előírt módon teljesítse, minél fogva a gyakorlati szabályzat I. rész 44. §-a ide vágó határozványa pontosan batartatván, nem fordulhat elő soha, hogy egyes csendőr, vagy csendőrségi őrző a „Tisztelkedj“ fegyverfogással tisztelegjen, míg ellenben magától értetődik, hogy kivonult sor vagy szakasznál — a szárny tiszteket (Flügel Chargen) kivéve — a tisztelés a gyakorlati szabályzat 112. pontja értelmében eszközendő.

142. A lőutasítás 9. 10. és 11. §-ai azon pontjaiból, melyek a csendőrségi fegyver és legénységre alkalmazhatók, időnként iskola és gyakorlat tartandó.

143. A szurony és kardvivásra kiváló gond fordítandó s jelesen a karddal való szabad-vivásra (lovas legénységénél gyalog és lóháton) igen nagy súly fektetendő.

144. A lovas legénység fegyvergyakorlatára vonatkozólag, a m. kir. honvéd lovasság számára kiadott „Gyakorlati szabályzat“ I. része mérvadó, minek folytán szoros ahoztartás végett ezennel meghagyom, hogy minden egyes csendőr az említett szabályzat I. fejezetéből — az 1-ső szakaszt kivéve — a 2. 3. és 4. szakaszt helyesen és szabatosan értse, az altiszt azonban, ezen szakaszokban alárendeltjeit alaposan és tökéletesen begyakorolni és oktatni képes legyen.

145. Minthogy feltételeztetik, hogy minden lovas csendőr a lovaglásban már teljesen kiképzett, más részről pedig a lovak teljesen idomítottak, a csendőröknek lovaglásban egyenkénti oktatása feleslegesnek mutatkozik, miért is a mondott szabályzat 2-ik fejezetéből az 1. szakasz elmaradhat, a 2. szakasznak csak 30. 31. 32. 33. 35. 36. 37. és 38. §§-ai (a 3-ik szakasz egészen kimarad) és a 49. §. kivételével a 4-ik szakasz lesz gyakorlandó.

A 7-ik szakaszban körülírt sor és szakasz kiképzését minden altisztnek tökéletesen úgy kell érteni, hogy a szükséges magyarázat és vezénylésre teljesen képes legyen.

146. Fősúly fektetendő az iskolázásnál arra, hogy :

a) minden egyes lovas csendőr a szabatos csinos tisztelgést — akár lóháton, akár gyalog megadni képes legyen ;

b) a fegyver kezelés és használatában — akár gyalog, akár lóháton — teljes ügyesség és biztossággal birjon ;

c) csinosan és biztosan ülje meg lovát minden alkalommal és minden körülmények között ;

d) lovát minden alkalomkor, minden zaklatás és idővesztegetés nélkül gyorsan — akár egy magára, akár tömeg közül — biztosan kiindítsa s azon helyre juttassa, melynek elérése vagy megszemlélése a szolgálat által követeltetik ;

e) lovát minden alkalom és körülmény között, tulfeszítés s a legnagyobb kimélet mellett, czélszerűen tudja felhasználni;

f) tudja minden lovas csendőr, s azt büntetés terhe alatt betartsa, hogy őrzési szolgálatban rendszeren csak lépésben szabad járni, s csak kivételes esetben, ha erre különösen utasítva van — könnyen lovagolva — használja a rövid útgetést melynél egy perczen 300 lépésnyi területet halad meg;

g) a lónak bárminemű igazolatlan zaklatása, éretlen henczegés, ugratás, futtatás sat. szigorú büntetés terhe alatt tilos.

A „vágta“ menetet lovardában gyakorolja, ellenben a „sebes vágta“ (carier) csak rövid távolság és kizárólag az üldözésnél használja (lásd 2-ik fejezet 24. §-a.)

Minden kétely kizárása czéljából rendelem, hogy a lovas csendőröktől, a gyalogsági gyakorlati szabályzat ismerete nem követelhető, miért is a gyalogosok számára előirt fegyverfogások velük sem gyakorolhatók.

A lovas csendőr e részben egyedül a szurony és kardvívás ismerete és teljes gyakorlatára van kötelezve.

Ha tehát kivonuló egyes lovas csendőr, vagy sorral a szuronyvívás gyakorlata rendeltetik el, úgy az illető parancsnok azon figyelmeztetése és illetve vezényszavára „Szurony-vívás“ — „Szuronyt fel“ minden lovas a karabélyt hátáról leemelvén, szuronyt tűz s ennek megtörténtével minden további vezényszó bevárása nélkül gyalogsági módra vállalaz.

Ezen gyakorlati befejeztével adandó vezényszóra „szuronyt le-vállaz“ a karabélyt ismét lovassági módra vállalazza.

VIII.

Szolgalat és annak kezelése.

147. Minden csendőrségi őrstől határozottan követeltek, hogy az őrskörletében a csendet, rendet és közbiztonságot teljes épségben és zavartalanul fenntartani képes legyen.

148. A szolgalat helyes kezelése és vezetése kizárólag az őrsparancsnok erélye, értelme, tapintata, körültekintése és tevékenységétől függ.

149. Ha az őrsparancsnok ember a talpán, megfelelő erély és önállósággal bír, a szolgalat végrehajtásánál maga a legértelmesebben jár el, a fáradalmaktól nem riad vissza, és végre alárendeltjeire is ez irányban a legjobb befolyást gyakorolja s őket kötelességük szigorú teljesítésére szoritja, akkor az őrskörletben baj, zavar soha sem fordulhat elő.

150. Minden az őrskörletben előfordult törvényellenes cselekményről a csendőrségnek azonnal tudomásának kell lenni — a hol ez nem úgy volna, az arról tanuskodik, hogy az őrsparancsnoknak nincsenek meg a kellő összeköttetései a körlete minden helyén.

151. A fent mondott „minden tudás“ által azonban egyuttal azon szigorú kötelesség háramlik a csendőrségre, hogy a tetteseket azonnal puhatozza és kiderítse.

152. Minden közbiztonsági zavar előfordultával a csendőrség azonnal a helyszínére kiszáll, gyorsan tájékozza magát, gyanusokat kikérdez, azokat előleges felügyelet, szükség esetén megőrzés alá veszi, a talált bűnjelvényeket magával viszi, s azután a legnagyobb erélylyel a nyomozást megkezdi, s addig sem nyugta, sem békéje, míg a tetteseket — ha a föld gyomrából is — kézre nem kerítette.

Itt egyidőtleg nyomatékosan hangsulyoztatik, hogy a csendőr kizárólag kikérdezési joggal bírván, s esetleges kihallgatás a bíróság hatásköréhez tartozó eljárás lévén, utóbbi vagy vallatás fogatosításába bocsátkozni, szolgalati hatalommal való visszaélésnek minősül, s mint ilyen a legszigorubb büntetés alá esik.

Fenntiek folytán a kihallgatás, vagy vallatás szavak — mint a csendőr által nem alkalmazhatók — sem szó, sem írásbeli jelentések, tényvázlatok, eseményekben sat. nem fordulhatnak elő.

153. Azon téves nézet vagy eljárás, hogy a káros egyszerű gyanusítása vagy feladása folytán, az illető gyanusított irányában szolgálati befolyás gyakorolható, vagy letartóztatása is foganatosítható, mint merőben helytelen, ezennel szorosán betiltatik.

Bírálat alá veendőek ugyan a káros adatai is, de csak annyiban, mint minden más tanuó, s ezek kutatott valóságga, továbbá a helyszinén eszközölt tájékozás alapján a csendőr — a törvények korlátai között — csak legjobb belátása szerint jár el.

Sajnálatra méltó csendőr, ki káros gyanusításait szent írásnak veszi, mert ezen eljárás mellett a legkellemetlenebb következményeknek teszi ki magát.

E helyen egyidejűleg szigoruan betiltatik, hogy akár írás, akár szóbeli jelentésekben ama félszeg kifejezés használata, hogy „káros feladása folytán ez, vagy az, feljelentetett vagy letartóztatott, miután ezek foganatosítása — a fennálló körülményekhez képest — kizárólag a törvények alapján eszközölhető.

154. Rendkívüli fontos események vagy büntények előfordultával a helyszinére való gyors odajutás vagy az üldözés gyors foganatba vétele céljából a csendőrség vasutat, gőzhajót, vagy előfogatot is felhasznál, mely utóbbit a közbiztonsági szolgálat érdekében minden község előjárósága kiállítani köteles.

Minden ily segédeszköz felhasználásáról azonban — a szolgálat befejeztével — a szakasz-parancsnokságnak részletes jelentés teendő és a felmerült költségek elszámolása, illetve ezek megtérítése végett, a szabályszerű számla egyidejűleg felterjesztendő.

155. Alapelvnek tekintendő, hogy gyanus tárgyak, vagy helyek és helyiségek, egyáltalában mindazon helyek, hol fegyveres csavargók, rablók tartózkodhatnak, előleges tájékozás nélkül meg nem közelítendőek, miután egy ilyen meg gondolatlan elönyomulás a legszomorubb eshetőségekre szolgálthat alkalmat.

Ily körülmények között a járőr a gyanus helyet, lehetőleg fedetten, és anélkül, hogy észrevétnék, vagy a kutyák ugatása jöttét elárulhatná, közelitse meg s itt foglaljon oly álláspontot, hogy a gyanus pont körül előforduló mindent lásson s lehetőleg halljon.

156. Ez ugynevezett „Lesállás“-ban a járőr sok olyant fog észlelhetni, mit különben soha sem tapasztalhatott volna, de egyuttal alkalma is nyílik az őt fenyegető veszélylyel megismerkedni és ennek legyőzésére — tehát a siker biztosítására — a megfelelő intézkedéseket és előkészületeket jó eleve megtehetni s így előkészülten a veszélylyel szembeszállani.

157. A teljes tájékozottság és előkészülettel párosult ily észszerű s a mellett erélyes és bátor támadás, minden körülmények között, a várt siker kimaradhatlan biztosítéka.

158. Az elmodottakhoz hasonló elővigyázat és előkészültséggel kell a járőrnek marhanyájákat, illetőleg az azoknál levő csikós, tehenész, kondás, juhász és esztinásokat, szén- és mészégetőket, famunkásokat stb. megközelíteni, s az ott tartózkodó, vagy tartózkodni szokott idegeneket, csöcseléket és gyanus egyéneket meglepni.

159. Felette téves — és nem türihető — elv vagy nézet lenne, csekélyebb mérvű lopás, zsarolásokat, itt ott mutatkozó gyanus, vagy fegyveres egyéneket stb. azon hamis feltételezésből kiindulva, hogy „hisz ezek nem oly veszélyesek“ nem teljes erélylyel kutatni, s azok kézrekerítését elődázni vagy elmulasztani, mert a tapasztalat eléggé bizonyította már, hogy a kis tolvajokból gyorsan hires gazemberek, egyes csavargó fegyveresekből pedig rabló csapatok (bandák) válnak, alakulnak, melyeknek

szétugrasztása és megsemmisítése százszorta több erő és fáradságba kerül, mintha azok az alakulás ideje előtt semmisítették volna meg.

A közbiztonság terén előforduló legcsekélyebb események is jelentőséggel bírnak, s ezek tetteseit azonnali kiderítése, kézrekerítése egy jó csendőrségnél becsületkérdés, kiváló kötelesség.

160. Minden az őrskörletben előfordult de kiderítetlen maradt közbiztonsági zavarokról minden őrsön rendes előjegyzés vezetendő (Jegyzék a kiderítetlen maradt közbiztonsági zavarokról) hogy egyrészt maga az őrs a még kiderítendő eseményekkel mindig tisztában legyen, de másrészt a vizsgáló előjárók minden perczen az őrs tevékenysége és valódi értékéről meggyőződést szerezhessenek.

161. A portyázások, járőrködések alkalmával mindig a legéberebb figyelem alkalmazandó, ezeknél nemcsak egyes vonal, hanem az őrjárat körlet alapos, minden irányban leportyázására köteles a járőr.

162. Az őrjárat általában mindenütt, ahol csak ember tartózkodhatik, megjelenni tartozik.

163. Ezen portyázások alkalmával a járőr figyelme terjedjen ki mindenre, a lakott, lakatlan helyiségek, tárgyak, pontok, nyájak, esztinák, jelesen a községeken kívül fekvő magán vagy nádas, erdők, szőlőkben levő házak és kunyhók úgy tanyák kiváló felügyeletet igényelnek.

164. Ily és másnemű alkalmas helyeken $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ vagy egy egész órai lesállítás is alkalmazandó.

165. A „lesállítás“, jelesen éjjeli időben, midőn a csendőr csaknem kizárólag hallásra van utalva, nemcsak szabadban, hanem a községek ki és bejárata, gyanus helyiségek, a községben magában sat. előtt, vagy mellett előnyyel alkalmaztathatik.

166. Az őrjárat által követendő irány — hogy ez merre, hova szándékozik menni — senkinek sem mondandó meg, ez szoros szolgálati titok gyanánt őrzendő, mert minden egyes őrjárat főczélja és előnye abban rejlik, hogy mindenütt váratlanul jelenjen meg s különösen a közártalmu egyéneket lepje meg mindig úgy, hogy a csendőrség megjelenése, jötté felől tisztába soha se legyenek, mi által gáztetteik kivitelénél mindig rettegésben tartatnak.

167. Járőrködés alkalmával, jelesen ismeretleneket, a járőr közel magához ne bocsásson, mivel ezen elővigyázati rendszabály szemelől tévesztésével, váratlanul, könnyen megrohanhatnék s gyalázatos lefegyverezésnek teszi ki magát, általában minden perczen — különösen éjjel — megtámadtatásra és támadásra legyen elkészülve.

168. Portyázás alatt úgy tekintse magát a járőr, mintha ellenség előtt állna, ismeretlenekbe ne bizzék, ezek irányában legyen mindig gyanakvó, de még ismeretes egyének irányában is óvatossággal járjon el.

169. Utasokra kiváló gond fordítandó s legyenek azok bár uri, vagy paraszt ruhában, vasuton, gőzhajón, szekeren, lóháton vagy gyalog, mindig szigoruan felügyelendő s esetleges gyanusok irányában a fennálló utasítás értelmében járandó el.

170. Ide s tova járó, kelő, mezei munkán levő, szőlők vagy erdőkben tartózkodó lakosokra is figyelem fordítandó, ezekkel az őrjárat érintkezzék, megfelelő módon az előfordult eseményekről ezeket kérdezze ki s így szerezzon magának mindenről alapos tudomást.

171. Teher- és málhaszállítások se kerüljék ki a járőr figyelmét, ezeknél különös éber felőrködést igényelnek az esetleges csempész áruk, fegyver és katonai felszerelés, lőszer és robbanó szerek szállítása.

172. Falvak és községekben tartózkodva, a járőr ennek minden utcáját, minden zege-zugát járja be, mely alkalommal idegenek, utasok vagy gyanusok által látogatott nyilvános helyeken körül tekint s a jelenlevőket szemügyre veszi, a gyanus helyiségeket, lakatlan, vagy közártalmuak és már szabadon levő volt fegyenczek vagy ideiglen szabadságolt ilyenek által lakott helyiségeket szoroson felügyel.

173. Portyázások alkalmával a járőr továbbá malmok, boltok tulajdonosai vagy elismert egyes jóindulatu lakosok és besugóhoz (Confidenten) pár perczre betér, az ott lakókkal a legelőzékenyebb módon — anélkül, hogy ott valami (ételt, italt) szigoru bntetés terhe alatt elfogadna — értekezik és érintkezik.

174. Ezek által alapos tudomást szerez magának a községben történekről s előfordult közbiztonsági zavarok esetén a nyomozást azonnal bevezeti.

175. Tudomást szerez továbbá a faluban netán tartózkodó, vagy tartózkodott idegenekről, ezek miveleteiről s hogy a lakosságra bujtotatás vagy félrevezetés által káros, törvényellenes befolyást nem gyakoroltak-e s ennek előfordultával ellentük a fennálló szabályok értelmében azonnal fellép.

176. Bevégezve így a faluban portyázását és kutatását, a járőr a helység házához megy s ott az előjárósággal érintkezik, szükség esetén e helyen táplálkozásról gondoskodik.

177. Határszéleken a fennálló ebbeli utasítás legpontosabb betartása felett örködendő, meggátlandó a ki- vagy beszökés, ügyelendő, hogy árutakon ember, állat vagy áru be ne csempésztessék s hogy így minden csak a kijelölt közlekedési vonalon mozogjon.

178. E helyen jelesen fegyveres csöcselék és gyanus egyének behatolása folytonos éberség által meggátlandó.

179. A határszél a legnagyobb óvatossággal és a leggyakrabban leportyázandó, áltolvajutak, csempészsövények mellett többször les tartandó.

180. Hogy a csendőr sulyos és sokoldalú szolgálatának teljes sikeresen megfelelhessen, a legkiterjedtebb helyi és személyi ismeretre van szüksége, azzal okvetlen birnia kell, mert ezek nélkül csendőrségi szolgálatteljesítés nem gondolható.

181. A helyi ismeretre nézve röviden csak annyit emelek itt ki, hogy minden csendőrnek örsterületét akként kell ismernie, mikép éjjel-nappal s a legsötétebb időben is, a legrövidebb vonalon oda jusson, hová rendeltetett, vagy azon pontot közelitse meg, mely neki kijelöltetett.

182. Ebből kifolyólag erdő, szőlő, mocsár, nádas, folyó, hegyet, völgyet, barlangot, rejthelyeket, utakat, ösvényt, ál- vagy tolvaj és csempész utakat, annyira és úgy kell ismernie és magát ezeken tájékozhatni, mintha a laktanya udvarán lenne.

183. Minden portyázás alkalmával ezen ismeretek gyarapítására kiváló gond fordítandó.

184. A személyi ismeretre vonatkozólag megjegyzem, hogy az lehetőleg legkiterjedtebb legyen.

185. Ismerni kell a csendőrnek az örse területén lehetőleg mindazon egyéneket, kik a közbiztonságra befolyást gyakorolnak, ismernie kell továbbá a jobb módu és értelmes lakosokat.

186. Előbb említetteket ismerni azért szükséges, mert ezek a csendőrt ellenségnek tekintvén, hogy gatzettüket akadálytalanul folytathassák, őt minden alkalommal tévutra vezetni igyekeznek; utóbbiak azért, mert saját személy és vagyonuk biztosítása tekintetében a csendőr szövetségeseinek tekintik magukat s így őt pártolják, támogatják, légtöbb esetben közbiztonsági ügyekre vonatkozólag utbaigazítást és felvilágosítást adnak.

187. E helyen egyuttal határozottan, szorosán megtiltom, hogy csendőrök titokképen vett felvilágosítás, vagy utbaigazítás közlőit (besugók) neveit bárkinék — még saját előljáróiknak is — elárulják, mivel ha ezek közlése köztudomásra jut, vagy életük kockáztatik, vagy egyéb tulajdonukban érzékeny károsítást szenvednének.

188. Ily esetekben úgy irás vagy szóbeli jelentések, nemkülönben törvényes kihallgatásnál is, mindenki által a következő kifejezés használandó: „biztos értesítés alapján“ nyertem, vagy jutottam ennek s annak tudomására.

189. Azon kérdés, hogy kik vagy mik gyakorolnak a közbiztonsági viszonyokra káros befolyást, a következőkben találja magyarázatát.

Városok és községekben:

1.) rablás, gyilkosság, lopás, csalás, gyujtogatás s egyéb bűntényekért már fenytve volt vagy ideigl. szabadságon levő egyének; illetve fegyenczek.

2.) ezeken kívül még olyanok is, kik a nép előtt általában mint veszélyesek ismeretesek, habár gatzettüket oly ügyesen tudták s tudják elpalástolni, hogy a törvény szigora alól mindig kibujnak, avagy ravaszságuk folytán még megcsipphetők nem voltak;

3.) gyanus korcsmák és

4. ugynevezett „lebujok“, hol mindenféle csücselék nép, egyéb gyanus személyek, cselédek titokban, de nyilvánosan is találkoznak, gyülekeznek, a lopott tárgyakon osztoznak, isznak, dorbézolnak, kártyáznak s egyéb kicsapongó erkölcs-telen életet folytatnak.

190. Ez utóbbi két helyek tulajdonosai, vagy bérlői rendszeren orgazdák, de legtöbb esetben — az elkövetendő gatzettek kivételére nézve — tanácsadók, kezdeményezők, minélfogva ezek, valamint az ott megjelenő személyek a közbiztonságra nézve, többé-kevésbé veszélyesek.

191. A községeken kívül fekvő puszták, tanyák, korcsmák, malmok, egyéb lakházak, kunyhók, kalibák, esztinák sat. sat. lakóit, jelesen azonban az e helyeken tartózkodó cselédeket a csendőrnek teljesen ismerni kell, mert ha előbb említettek, saját személyüket illetőleg, a közbiztonságra nem is veszélyesek, elszigetelt és ugyszólván rejthelyül kínálkozó helyzetüknél fogva, csavargók, szökevények, rablók s minden más, a nyilvánosságot kerülő, bujdosó gazemberek látogatásainak vannak gyakran kitéve, mit azonban egyrészt a gazemberek bosszujától, másrészt a csendőrség és bíróságok zaklatásaitól tartva, vagy elhallgatnak, vagy el is palástolnak.

192. Tény, az, hogy sok ily elszigetelt helyen lakni kényszerült gazda, vagy dazdasági hivatalnok, azon téves elvet tevén magáévá, mikép károsításoktól ment legyenek, a legnagyobb gazembereket, tolvajokat fogadják cselédekül szolgálatukba.

193. Erre tehát kiváló figyelemmel lenni s az ily cselédeket szorosán felügyelni a csendőrség szoros kötelessége.

194. Meggyőződés szerzendő tehát mindenkor, hogy a cselédek, pásztorok stb. az előirt igazolvány vagy cselédkönyvekkel ellátvák-e, s befolyásolandó, hogy ezek ilyenekkel el legyenek látva.

195. Egyébképen a tapasztalat által már bebizonyult tény, hogy a már többször említett félreeső és magán álló helyiségek tulajdonosai — kevés kivétellel — orgazdák, s hogy épen a közbiztonságra nézve veszélyes — már felsorolt — különféle személyeknek buj- és rejthelyet adnak s azok törvényellenes vállalatait vagy elősegítik, vagy ezeken maguk is tényleg részt vesznek.

196. A felsorolt egyéneknek ugy személye, valamint anyagi viszonyai tekintetéből teljes ismerete tehát nélkülözhetlen szükséges, miért is ezek minden járőrködés és portyázás alkalmával mindannyiszor éber figyelemben tartandók, bárhol találtatnának szoros felügyelettel kísérendők s ide-tova csavargásuk, utazásuk a közigazgatási hatóság közbenjárása mellett lehetőleg megakadályozandó.

197. Hogy a csendőr az őrsé területén lakó összes lakosságát ismerje, azt rövid szolgálat ideje, de gyakori áthelyezéseinek tekintetbe vétele mellett tőle általában követelni nem lehet.

198. Sok őrs területén 20—50,000 lakos is van, ezeket egyenkint megismerni vajmi czélszerű, de roppant nehéz feladat lenne.

199. Az előbb erre vonatkozólag elmondottakat összesítve teljesen elégségesnek mutatkozik tehát, ha a csendőr:

- a) a jó módu, értelmes és jó indulatu,
- b) a közbiztonságra káros befolyással levő egyéneket ismeri.

200. A lakosság azon rétege, mely'e két csoporton belül esik, számításba nem jön, mert ezek a közbiztonságra nem ártalmasak, használni pedig vajmi keveset tudnak.

201. Egy további kérdés, kiszámítandó a jó módu értelmes osztályhoz?

202. Ez tán fejtegetésre sem szorulna: ide tartoznak minden előkelő egyének, földbirtokosok, haszonbérlok, papok, tanítók, jobb módu polgárok stb., kiknél járőrködés vagy portyázás alkalmával — megismerkedés céljából — a csendőr magát tisztelettel bemutatni tartozik.

203. Azon czélból, hogy a csendőrök az őrskörletben való pontos tájékozás s a létező viszonyokkal való megismerkedésre, általában a helyi és személyi ismeretek megszerzésére ösztönöztesse és utaltassanak s hogy az előjáróknak is alkalma nyíljon minden egyes csendőr előrehaladásáról meggyőződést szerezhetni, ezennel elrendelem, hogy az őrsparancsnoktól lefelé minden őrsbeli egyén, mihelyt az írásban kellő jártassággal bír, az őrs területen előforduló minden körülményről „Előjegyzési könyvet“ vezessen, még pedig azon nyelven, melyet legjobban beszél és ír.

204. Ezen könyv szerkesztése és vezetésére minta nem leendő kiadva, ki ki saját képességéhez mérten vezeti azt — megjegyztetik azonban annyi, hogy ezen könyv okvetlen annyi szakaszra lesz osztandó, a hány községe van az őrskörletnek minél magától értődik, hogy a község nagyságához arányosítva, e könyvben nagyobb községnek nagyobb hely, több lap is lesz kimerendő.

205. Áthelyezések alkalmával ezen előjegyzési könyv az őrsön visszamarad s folytatólagos vezetésével a pótlásul oda jövő csendőr bizandó meg.

206. Fenntartva ugyan a már jelzett elvet (minta nem adatik) mégis hogy ezen könyvek szerkesztéséhez támpontok szolgáltassanak, a következőkben a lényeges felsorolni valók feljegyezték és pedig:

Minden város vagy község áll:

- a) magából a város vagy községből;
 - b) ezek határából, ide értve: szántó, legelő, rét egyáltalában használat alatt álló földeket;
 - c) erdők;
 - d) szőlők, végtül
 - e) a közlekedési vonalak;
 - f) vizek és folyók,
- ad a) a község vagy városnál következő lényeges pontok lennének leirandók:
- 1. házuk száma, a lakosság számereje, és hogy minő nemzetiségbeli,
 - 2. a lakosság jelleme és társadalmi magatartása, például munkás, szorgalmatos, vagy hanyag, rest, iszákos, s ezeknél fogva teljesen elszegényedett, lopás-, kicsapongásra hajlók, minélfogva csendőrségi szoros felügyeletet igényelnek,
 - 3. a közártalmuak névsora megjelölésével annak, hogy minő veszélyességgel, jellemtulajdonsággal bírnak,
 - 4. az ott lakó rosz hirben álló s egyéb gyanus egyének névsora,
 - 5. vérengzők, verekedők, korhely és munkakerülők jegyzéke,
 - 6. az ottani pásztorok névsora, minden egyesnél megjelölve, hogy megbízható-e, vagy gyanus egyéniség, valamint pásztor levelének száma és kelte,
 - 7. az ott levő koresmárosok névsora, ezek jellemtulajdonságaik jelzésével

8. a létező lebujok, gyanus házak stb. tulajdonosainak felsorolása,

9. a fegyver-igazolvánnyal bíró egyének névsora,

10. személy és vagyonbiztonság czéljából fegyvertartásra jogosultak jegyzéke (ezek egycsővű puska után 1 frt, kétesővű puska után 2 frt adót fizetnek),

11. heti vásár hány, és mikor tartatik,

12. országos vásár esetleg bucsu napjai,

13. hol állandó éjjeli őrök vannak, ezek névjegyzéke, minden egyesnek jellemzésével stb. stb.

ad b) a község vagy város határterületén levő minden gyanus tereptárgy, tereprész egyenkint felsorolandó, lakosaik jellemzendők s egyáltalában kijelölendő, hogy lesállások tartása általában hol szükséges és előnyös stb.

ad c) 1. egy darabból áll-e vagy több különböző részekből, még más őrök területén is?

2. az erdőrészek megnevezése,

3. rövid jellemzése az erdőnek, legelés vadászat tilos-e, favágás mikép foganatosittatik, mindenkinek joga van-e bármikor fát vágni, vagy minő rendszer van megállapítva?

4. erdőőrök névsora, ezek megbízhatósága feltüntetésével, kik laknak ezek közül az erdőben?

5. az erdőőrökön kívül kiknek van állandó lakásuk az erdőben, s ezek közül kik gyanusok s igényelnek csendőrfelügyeletet?

6. erdőszélen vagy abban levő korcsmák, s az ott lakók jegyzéke és jellemzése,

7. esztinák (Stina),

8. pásztorok,

9. famunkások, szén-, mészégetők stb. névsora és jellemzése,

10. méhkeretek s azok lakószói,

11. bányák, gyárok, vagy egyéb üzletek,

12. az erdőben lévő közlekedési vonalak,

13. az erdő gyanus és rejthelyes részei, hol gyanus egyének tartózkodni szoktak,

14. megfelelő lesállásra kiszemelt pontok stb.

ad d) az erdőknél felsorolt pontok részbeni alkalmazása mellett, itt okvetlen a vinczellérek és a szőlőkben állandóan lakók játszáka a főszerepet,

ad e) itt a főutak, bezérólaga a községi utakig röviden felemlítendő és minőségükre vonatkozólag leírandók, kijelölve, hogy hova visznek,

ad f) minő folyam, folyó, jelentékenyebb patak, tó stb. van a község határa területén, léteznek-e mindenféle megfelelő átjárók (hidak, pallók).

Hol található gázlók, hogy minden évszakban és gyalog, vagy lóháton és kocsin átgázolható-e, vagy sem.

207. Az eddigelé felsorolt utmutatás és alább következő pontokban a közbiztonsági szolgálat alapelvei ugyszólván teljesen részletezve, ezek szorosán szem előtt tartva, minden csendőr által legpontosabban betartandók.

208. A csendőrség hivatásszerű legfőbb kötelessége a közbiztonság, csend és rend ép fenntartásában állván, más mellékes segéd-, vagy felszólított szolgálatra csak akkor használható fel, ha ezt eme legfőbb kötelességét képező a közbiztonsági szolgálat engedi.

209. Bizalmi személyek (besugók) megszerzésére kiváló súly fektetendő, mivel a szolgálat sikeres kezelésére megbecsülhetlen előnnyel vannak, és sok esetben ilyenek nélkül eredményt elérni teljes lehetetlenség.

210. Ily besugóknak fontosabb eseményeknél, ehhez arányosított bizonyos pénzjutalom is helyezhető kilátásba, miről azonban az ennek alapján elért siker után, titok tartás mellett, szolgálatai uton jelentés teendő.

211. Az őrzárhoz tartozó két csendőrnek egymástól elválni, soha és semmi szín alatt nem szabad.

212. Egy csendőrt egyedül vezényelni ki szolgálatteljesítésre csak a legkritikább esetekben szabad, minők:

a) ellenőrzés,

b) egyes nem veszélyes foglyok kísérése, mindkét esetben azonban nem szabad ezen szolgálatnak az éjjen át terjedni,

c) helybeli őrzárra (loco patrouille) miután a csendőr itt, minden jelentékenyebb észleletnél, a laktanyából segélyt kérhet.

213. Minden más alkalommal az egyes csendőr által, felfegyverezett szabadgolt katonák, erdőszők, határpápsztorok, katonák, vagy egyéb fegyveres őrtestületbeli egyének kérendők ki segélyül.

214. Az őrsparancsnokok szoros figyelmébe még a következők ajánlatnak:

1. Minden kivezényelt őrzárat, az eligazitásnál, teendői felett mindannyiszor pontosan utasítandó, s egyuttal figyelmeztetendő, hogy személyét illetőleg minden kihágástól óvakodjék.

2. Korcsmába való mulatás, dözsolés és étkezés, sőt csak egy pohár viznek is ottani élvezése szigoruan tilos.

3. Figyelmeztetendő az őrzárat, miszerint portyázása alkalmával az egész őrzárat körletét részletesen járja be s jelesen az előbbieke felsorolt „gyanusnak jelzett” tárgyakat és tereprészeket óvatosan közelitse és lepje meg.

4. A községeken kívül ily gyanus tereptárgyak lakói — mennyiben közártalmuak, vagy a közbiztonságra másként veszélyesek — a szakaszparancsnokságnak névszerint feljelentendők, mely helyről azoknak a községbe való betelepítése, a közigazgatási hatóságoknál, kjeszközlendők.

5. Minden kivezényelt járőr — ha csak annak egy bizonyos ponton vagy helyen való megjelenése sürgősen, vagy időhöz kötötten nem követeltetik — mint például nyomozás, üldözés, azonnali letartóztatás stb. kötelezendő, hogy ugy kiindulása, valmint bevonulása alkalmával az őrsállomás helyt egy-egy félórát ($\frac{1}{2}$ órát) portyázzon.

Ezen portyázás — a közbiztonsági viszonyok állása, vagy a város (község) kiterjedéséhez képest egy egész órára, vagy ha az állomáson a közbiztonsági viszonyok épen kedvezőtlenek, még hosszabb időre is kiterjeszthető — irandó elő.

6. A lesállások (Vorpass) gyakori alkalmazása — ha csak rövid időre is — a járőrvezetőnek mindannyiszor megrendelendő — de hosszabb lesállások (1 órai tartamu) mindig előirandók.

7. Ha egy előfordult közbiztonsági zavar tetteseit (rablás, gyilkolás, gyujtogatás, lopás stb.) a bevonuló járőr kideríteni nem volt képes, ugy kötelessége az őrsparancsnoknak a tett színhelyére azonnal kiszállani s a járőr esetleges mulasztásait helyrehozni.

Ily alkalmakkor meggyőződik, ha valjon a járőr képessége és erejéhez mérten megtette-e mindent, illetőleg a nyomozást megfelelő erély, körültekintés és buzgósággal ejtette-e meg, s hol ez irányban vétkes mulasztás, tudatlanság, hanyagság vagy tetterő hiányt észlel, erről — az illető vétkesek megbüntetése végett — a szakaszparancsnokságnak azonnal jelentést tesz.

8. Minden rendkívüli közbiztonsági zavar vagy esemény — például: rablás, gyilkosság, fegyveres egyének megjelenése az őrskörletben, lázadás, zendülés, ember vagy állatok között mutatkozó ragályos betegségek, nagyobb ellenszegülési esetek, nagyobb tűzvészek stb. rövid szolgálati jegygyel (lásd E. minta) vagy ahol lehetséges, táviratilag és közvetlen a csendőrparancsnokságnak az őrsök részéről bejelentendő; — a részletes ebbeli jelentés megtételére nézve pedig, a szolgálati utasítás II. rész 104. §-sa szorososan szem előtt tartandó.

9. Az előirt ellenőrzések a legpontosabban foganatosítandók.

Hogy pedig ezeknek pontos foganatosításáról az őrsparancsnok magát minden időben szabatosan igazolhassa, ezenel elrendelem, hogy minden teljesített ellenőrzés, ott ahol a járőrt éppen találta, a hely, az idő (óra, percz megjelölésével) s a járőr állapotának feltüntetésével, a járőrvezető könyvecskéjébe ironnal bevezetessék.

10. Helybeli járőrök (Loco Patrouillen) a fennálló közbiztonsági viszonyokhoz képest, szintén pontosan ellenőrzendők.

A legrendesebb viszonyok között is, havonta 2–3 ily járőrködés esti vagy éjjeli időre irandó elő.

11. Azon városok kivételével, melyek szervezett rendőrséggel bírnak s így a közbiztonsági szolgálatot saját közgeikkel látják el, minden város és község közbiztonsági állapota s hogy valjon a közbiztonsági szolgálat azokban mily módon kezeltetik, minden őrsparancsnok által bizonyos érdeklődéssel kísérendő már azon okból is, mivel az ottan előforduló esetleges mulasztás részben a csendőrséget is sujtja, de a megzavart állapot estleges helyreállítása, előbb-utóbb úgy is csak a csendőrségre hárulnik.

Ezért kötelessége minden őrsparancsnoknak körlete minden egyes községébe a közbiztonság, csend és rend fentartása tekintetéből szükséges intézkedéseket a község előljáróival megbeszélni s megállapítani, városokban a rendőr-kapitányokkal a leggyakrabban értekezni s a közbiztonsági viszonyok ép fentartása iránti intézkedések tekintetében megállapodni s ekképen a fenyegető veszélyt, törvény ellenességeket, már csirájukban elfojtani, lehetetlenné tenni.

Csaknem minden — de a legtöbb — városnak van 4–6 s még több rendőr legénye, kik hivatászerű rendes portyázásra alkalmazva, a közbiztonsági szolgálatra jelentékeny betolyást gyakorolhatnak.

Sajnos ugyan, de a legtöbb helyen ezen rendőr legénység hivatásától elvonva, egész más szolgálatra használtatik fel s így a közbiztonság ép fentartása kizárólag a csendőrségre nehezedik.

A rendőrségnek mily módon és mily célra való alkalmazásáról, minden őrsparancsnok tiszta, helyes tudomással kell bírnia, már azért is, mivel másként nem lehet azon helyzetben czélszerű és megfelelő intézkedéseket tehetni.

Minden őrsparancsnok egyáltalában ezenel szigoru kötelességévé teszem, hogy: — a nélkül, mikép a városi rendőrség szolgálatába vagy ügyeibe bár miképen is beleavatkoznék — a következőkre éber figyelemmel legyen:

a) a közbiztonság, csend és rend fentartására a szükséges intézkedések megtételnek-e s valjon azok erélyesen s a czélnak megfelelően hajtatuak-e végre?

b) ezen rendőr-legénység használtatik-e portyázásra s valjon megbízható, használható egyének-e ezek?

c) az éjjeli őrk pontosan kiállittatnak-e s ezek helyesen teljesítik-e szolgálatukat, ezek valjon nem-e erkölcsileg megromlott egyének, kik maguk is lopnak s így több kárt, mint hasznot csinálnak.

Az ezen 3 pont foganatosítása folytán gyűjtött észleleteit, minden őrsparancsnok szemle-vizsga alkalmával, előljáró szárny- vagy szakasz-parancsnokának pontosan és lelkiismeretesen feljelenteni tartozik.

Az említett tiszt urak kötelezvék az így tudomásukra jutott esetleges hiányok, vagy mulasztások elenyésztetése végett az illetékes alispánokkal érintkezni.

Faluk, illetve kis és nagy községekben az őrsparancsnok és minden járőr figyelme kiválóan az alábbi két pontra terjedjen ki: u. m.

1.) a község előljárósága a csendőrséget, szolgálati eljárásában, erélyesen támogatja-e s mind-n jelentékenyebb esemény vagy közbiztonsági zavarról a csendőrséget haladéék nélkül értesíti-e?

2.) Az éjjeli őrök pontosan kiállítatnak-e s időnként a község előljárósága által ellenőriztetnek-e?

Minden a két pont alapján gyűjtött esetleges hátrányos észleletek, az őrsparancsnok részéről, az illetékes szolgabírónak azonnal feljelentendők.

215. Segéd, vagy felszólított szolgálatba vezényelt csendőrök. rendes viszonyok között minden 3, legfeljebb 4 nap alatt felváltandók s ha ezen rendeletről bármi okból eltérni kellene (ha a felváltás így nem eszközölhető), erről szolgálati uton, további elhatározás végett, jelentés teendő.

216. Ha egy segéd vagy felszólított szolgálatban álló járőr csak 24 órát tartózkodik is valamely községben, ennek vezetőjét — a községre nézve — mindazon felelősség terheli, mely az őrsállomás helyre nézve az őrsparancsnokot illeti, azért köteles ott tartózkodása időjére mindazon intézkedéseket úgy megtenni, hogy az őrjárat ott léte alatt, közbiztonsági, csend- és rendezavarok elő ne fordulhassanak.

217. A járőrvezető ezen célból éjjeli helyi járőrködést ír elő (egy, vagy két csendőr által teljesítendő), a második ott tartózkodási éjjelen ezen járőrködés még a község körlete és a gyanús helyekre is kiterjesztendő.

218. Minden ekként elrendelt szolgálat a járőrvezető által szabályszerűen az őrjárat könyvecskében pontosan előírandó.

219. Ily kirendelések alkalmával a járőr a nélkül, hogy erejét teljesen ki-merítene s magát a segédszolgálat teljesítésére képtelenné tenné — a szolgálat érdekében, minden szabad idejét cél- és észszerűen felhasználni köteles, mert minden oly járőrt, mely szabad idejét hanyatlás, mulatás, vagy kószalással tölti el, a legszigorubb felelősség, vagy szolgálati mulasztás vádja sújtja.

220. Határozottan hangsúlyozom, hogy segédszolgálat alkalmával a kirendelt csendőrök, kizárólag a jelenlevő hatósági személy vagy közeg biztosítására szorítkozzanak, az ügyvitel, vagy bárminemű hivatalos teendőkhöz nekik beleszólásuk nincsen, minélfogva minden ilyenemű — mint szabályellenes — beavatkozás szigoruan tiltatik.

221. Részeg emberek irányában csak akkor szabad szolgálatilag fellépni, ha a fellépés mellőzése által veszély vagy érzékeny kár idézhető elő, ily emberekkel tehát tárgyalások, vagy szóvitába bocsátkozni legszigorubbban tiltatik — ezekre csak közvetve — rokonaik, barátaik, vagy polgártársaik által igyekezzék hatni a csendőr, s az illetőket ezek által, oly helyre vezetetni, hol közbotrányt vagy rendetlenséget nem követhetnek el.

222. Bárki irányában is, bármi célból gorombáskodni, valakit ütni, verni vagy lökdösní, a legszigorubb büntetés terhe alatt tilos, a csendőr ily meggondolatlan vad tette által hadiörvénytörvényes vizsgálat, illetve börtönbüntetésnek teszi ki magát.

223. Szabályul tekintendő, hogy az őrsparancsnok csak fontosabb és jelentékeny szolgálat teljesítéseket írjon elő magának, mert holmi mindennapi szolgálatokat végezvén, tekintélye, megbízhatósága és értéke nem csak süllyed, hanem érzékenyen kockáztatik.

224. Azon őrsparancsnok, ki nem képes a szabályozott külszolgálati óráit, megfelelő és hivatásához mért szolgálatok által betölteni, az szegénységi bizonyítványt állit ki magáról.

225. Kisebb terjedelmű őrsöknél minden 4-6, nagyobbaknál minden 6-8 hétben egyszer kell, hogy az őrsparancsnok körletének minden pontját bejárja.

226. Ellenőrzés szempontjából minden 10 nap tartozik a „szolgálati rovatív“-et (vezénylő lajstrom kivonat) a szombat napi vizsgák megtartásának feltüntetésével, szakaszparancsnokságnak betérjeszteni.

227. Szabad királyi városok területén a csendőrségnek hivatásszerű működési tere nem lévén — ily szolgálatnak e helyeken való szabályszerű teljesítése — felelősség terhe alatt ezennel betiltatik.

Kizárólag üldözés, vagy tettenérés alkalmával van helye, ezen területeken letartóztatást foganatosítani s ez esetben is, a letartóztatott a városi, vagy rendőr kapitányságnak, esetleg pusztai biztosnak adandó át, hova a szabályszerű tényvázlat, az őrsparancsnokság által, utólag megküldendő.

Ha ily területeken tartózkodó törvényáthágók nyomába jut a portyázó járőr, e körülményt a fentmondott hatóságoknak azonnal bejelenti s közreműködésüket t. i. hogy a járőr mellé egy közbiztonsági közeget rendeljenek ki — kikéri, mely közeggel együttesen a szolgálati utasítás értelmében jár el.

Ha ezen közreműködés megtagadtatnék, a járőr nincs jogosítva saját felelősségére működni, hanem ily esetről a szakaszsparancsnokságnak a szabályszerű jelentés teendő.

Végül megjegyzem, hogy a csendőrnek inkább észszel, mint nyers erővel, kell működni, továbbá folyton arra törekednie, nehogy a törvényszegők őt ész és ravaszságban felülmulják, mert ily esetben, az utóbbiak vele szemben előnyben levén, minden fáradalma és működése siker nélküli, s hivatása és kötelességének a legnagyobb erőfeszítés mellett sem képes megfelelni.

VIII.

Vasuti felügyelet.

228. Oly őrsállomás helyeken, melyeken vasuti állomás van, s ha az ezen felügyelet a városi rendőrség által nem láttatnék már el, vasuti felügyeleti szolgálat szervezendő, létesítendő.

229. Ezen felügyelet, ha csak a szolgálati viszonyok engedik s ha a közbiztonsági szolgálat ez által nem károsítatik az az fontosabb szolgálat nem lenne teljesítendő, minden személyvonat közlekedéséhez kirendelendő, s rendes viszonyok között ezen célra egy csendőr vezénylendő ki.

230. Az ezen szolgálat mikénti végrehajtására vonatkozólag, irányadó az F.) alatti mellékletben foglalt utasítás, mely minden körülmények között szorosan betartandó.

IX.

Fegyverhasználat ellenszegülés vagy üldözés alkalmával.

231. Erre vonatkozólag a csendőrségi szervezeti és szolgálati utasítás jelesen az előbbi 11., s utóbbi 50. §-a szorosan szem előtt tartandó.

232. Higgadtság, tapintat, körültekintés, általában észszerű eljárás nem ajánlható eléggé e tekintetben minden csendőrnek, miután egy meg gondolatlan szó, elharmarkodott tett, és a fegyver időelőtti használata, a csendőrré nézve veszélyt és vészthozó lehet.

233. A legmakacsabb és legkonokabb gonosztevő se legyen képes a csendőrt higgadtságából kivetkőztetni, de súlyos büntetés terhe alatt ovakodják a csendőr, fegyverét bárki ellen is beestelenítő, megszegyenítő módon — fegyvertussal való lökdösés, taszítás, ütés stb. használni.

234. Szorosan a szabályok értelmében eljárva, dulakodás, az ugynevezett kézi tusa csak a legkritkább esetben fordulhat elő, ezt tehát lehetőleg megelőzni, lehetetlenné tenni a csendőr feladata, mert ily alkalmakkor ügye félig-meddig vesztett.

235. A kézzel való ütés, taszigálás, semmi körülmények között sem igazolható, nem csendőrhöz illő cselekmény.